

Ütőné Visi Judit – Csákberényi Nagy Miklósné – Revákné Markóczi Ibolya – Tóth Tamás

ENERGIATUDATOSSÁGRA NEVELÉS AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI TANKÖNYVEKBEN

A természettudományi nevelésnek az alapidokumentumokban megfogalmazott célja, hogy a társadalom és a gazdaság által felvetett kérdésekre reflektáljon. Ezek közé tartoznak a fenntartható gazdálkodással összefüggő problémák, pl. az energiafelhasználás és energiatudatosság. A témával kapcsolatos ismeret- és attitűdrendszer kialakításában fontos szerepe van a tanterveknek, a tankönyveknek és munkafüzeteknek egyaránt. Vizsgálatunk célja ezért egyrészt az energiatudatosságra vonatkozó tartalmak megjelenésének felmérése volt az oktatást segítő dokumentumokban és segédeszközökben az általános iskolában másrészt egy, a megújuló energiával kapcsolatos környezeti attitűd vizsgálat előkészítése, amelynek megtervezéséhez ismernünk kell, milyen, a témával kapcsolatos ismeretrendszerből indulhatunk ki. A kutatás során 40 általános iskolai környezetismeret (1-4. évfolyam), természetismeret (1-6 évfolyam) és földrajz (7-8. évfolyam) tankönyvet valamint munkafüzetet és az ezekhez tartozó kerettanterveket elemeztünk. Az elemzés az energiatudatossággal kapcsolatos ismeretekre (megújuló energia, energiatakarékosság, fűtés, tudatos energiafelhasználás, energiafogyasztás, energia-hatékonyság, energiaválság) attitűdökre és a szemléletformálás lehetőségeire is kiterjedt. Célunk volt, hogy feltárjuk, a kapcsolódó témaköröket, azok megjelenését és bővülését a különböző évfolyamokon, a fogalmi rendszer használatát valamint a munkafüzeti feladatok jellegét és jellemző típusait. Az elemzés adataiból kiderült, melyek azok a tartalmak, amikre egy később megvalósuló környezeti attitűd vizsgálat során építhetünk. Eredményeinket összevetettük egy korábbi, a témában végzett szóasszociációs vizsgálat eredményeivel, ahol 4. és 7. osztályos tanulók megújuló energiára, erőműre, fűtésre és energiatudatosságra vonatkozó fogalmi struktúráját analizáltuk. A két vizsgálat eredményei és azok összefüggései jelentik a megújuló energiára vonatkozó környezeti attitűd vizsgálat keretét az általános iskolai korosztályban.

A kutatás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal – NKFIH, K 116595 támogatásával valósul meg.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, energiatudatosság, környezeti attitűd

A szerző elérhetősége: judit.uto.visi@gmail.com